

Een Engelsche en een Duitsche.

Wet was een der donkerste dagen van de tweede week van November.

De wapenstilstand met zijn vreeselijke voorwaarden was door Duitschland aanvaard, de voormalige Deutsche Keizer had de wijk genomen naar Nederland, de gewezen Deutsche Kroonprins was zoo juist aangekomen, in ons eigen land dreigde gevaar van revolutie, van burgeroorlog, van hongersnood . . .

De straten in Den Haag waren stiller dan gewoonlijk. Veel inwoners bleven blijkbaar maar liever thuis.

Hier en daar verdringen zich de menschen om de pasgepubliceerde bulletins met hun pakkende opschriften. Grauw hangt een lage lucht boven de stad. In 't Westen staan zware zwarte wolken, vuurrood doorflitst: de zon is aan 't ondergaan. De stemming in de stad is als de lucht: somber en onheilspellend. De voorgevoelens zijn zwart als de wolken in 't Westen. Het rood, dat daar gloeit, is als de roode klank van de woorden: oorlog, revolutie, hongersnood.

Hier en daar hangen vlaggen uit, vreugdebetoon ter eere van dien wapenstilstand. Maar ik voel ze te zijn uit den stijl. Te ernstig is Europa's toestand, te somber is Europa's toekomst, te groot het gevaar, dat ook ons land thans bedreigt. Neen, het is nu geen tijd voor vreugde, voor vlaggen, voor feesten. Ik kijk liever naar de grauwe lucht, en het pikzwarte, bloedroode Westen, dan naar die blijde vlaggen.

„Er is," zegt de Prediker, „een tijd om te weenen, en een tijd om te lachen, een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen." Ik vind het nu geen tijd om te lachen, om van vreugde op te springen. Veeleer een tijd, om te weenen en te kermen . . .

Ook een tijd om te lijden met de lijdenden. Een tijd om te troosten. En daarom wandel ik door de stad om een oude Duitsche juffrouw, die hier woont, te gaan opzoeken. Ik heb ziels-medelijden met haar. Ik begrijp er iets van, wat in deze dagen door het hart van deze oude, eenzame gaan moet. Ik weet, dat zij haar arm vaderland zeer lief heeft, ook haar Keizer. Ik weet, dat zij vier jaren lang, hier in Holland, met haar land en haar Keizer heeft meegedelen, meegestreden, óók meegebeden . . . En nu is er, ook voor haar, niets dan duisternis, bitter verdriet, diepe vernedering. Ik weet ook, dat er menschen zijn in haar omgeving, Ententisten, die haar, zelfs nu, niet sparen, en haar verdriet nog vermeederen door hoon en schimp . . . Overwinning kan wreede menschen zoo onnoemelijk wreed maken . . .

Ik ging naar haar toe, om haar te troosten.

Toen ik bij haar kwam, was zij niet alleen. Ik vond een Engelsche bij haar. Ook een oude eenzame, evenals zij zelve. Ook een vreemdelinge in een vreemd land. Om die gelijkheid in haar lot hadden die Engelsche en die Duitsche elkander, lang voor de fatale oorlog uitbrak gevonden. Ze waren vriendinnen geworden, en de oorlog, of het Duitschland voor den wind ging of Engeland, had in die vriendschap geen verandering gebracht. Trouw waren zij elkander blijven bezoeken, blijven begrijpen, blijven steunen.

En nu, nu het verdriet van de Duitsche zoo héél groot was geworden, was de Engelsche gekomen, om haar Duitsche vriendin te troosten.

Bij de Engelsche was geen spoor van vreugde om de groote zegepraal, geen zweem van leedvermaak om de diepe vernedering, die Duitschland zich moest laten welgevallen. Geen woord kwam over haar lippen, dat haar vriendin ook maar zou hebben kunnen kwetsen. Ik zag niets dan stillen, fijngevoelden eerbied voor die diepe smart harer Duitsche vriendin. Duitschland was immers het vaderland harer vriendin, en het sprak immers vanzelf, dat zij het liefhad?

En bij de Duitsche was geen bitterheid, geen verwijtend

wrokken, geen hard woord tegen het land, dat háár land zóó lijden deed. Engeland was immers het vaderland harer vriendin, en het sprak immers vanzelf, dat zij het liefhad? Ik zag niets dan stillen, diep-gevoelden dank voor den troost, die haar Engelsche vriendin haar bracht.

Lang ben ik maar niet gebleven. Wat zou ik voor troost kunnen brengen, waar God zulk een troost aan die zwaar-beproeefde Duitsche had toegebracht?

En o, wat was dat mooi, nu geweld en haat zegevieren, nu het Christelijk Engeland den voet, wat zeg ik, den bespijkerden hak het Christelijk Duitschland op den nek heeft gezet, nu het Christelijk Engeland juicht om de tranen, die het Christelijk Duitschland schreit, — daar te vinden in een onaanzienlijk uithoekje, ver van het groote wereldgebeuren, een Engelsche Christin en een Duitsche, die stilstaten, hand in hand, samen te lijden, samen in te drinken den troost, dien God in Zijn genade geeft ook voor het bitterste lijden van het arme menschenhart.

En toen ik weer buiten kwam, en weer de vlaggen zag wapperen in den zachten Novemberwind, begreep ik, dat niet die vlaggen spraken van blijdschap en vrede en betere toekomst, maar wel dat liefelijke samenzijn van die Engelsche en die Duitsche daarboven in die stille achterkamer. Wat de oorlog ook had verwoest en vernietigd, niet de trouwe, teedere, in Christus geheiligde vriendschap van die Engelsche en die Duitsche.

Zóó had het ook moeten zijn tusschen de twee leidende Christenlanden van Europa, als zij zich door God hadden laten leiden.

Is het dan tòch waar, wat een Engelsche vriendin mij schreef, toen de oorlog uitbrak, dat volkeren, ook Christenvolkeren, slechts zichzelf kunnen liefhebben, en elkander slechts haten?

Of was dat héél-mooie, dat ik zooeven zag, in al zijn eenvoud, symbool van wat tòch weer eenmaal mogelijk zal blijken? Van een ideaal, dat wel verscheurd en bezoedeld, maar niet vernietigd is? Van een toekomst, die zal zijn als een gouden dageraad na pikdonkeren stormnacht?

God geve het.

Ik was gegaan, om troost te brengen. En zie, ik had een troost ontvangen. H. S. S. K.

BEDE.

'k Wil afstand doen van al wat mij bekoort:
Graag leg ik al wat ik bezit, o Heer,
Als wijdingsoffer aan Uw voeten neer,
Zoo Gij slechts naar mij hoort.

Neen, niet slechts mijn bezit, maar wat ik ben,
Mijn denken, weten, voelen, mijn verstand,
Mijn ziel, mijn wil breng 'k U ten offerand,
Wijl 'k U als Vader ken.

Van U zij alles, Heer! niets meer van mij;
Mijn beide handen strek ik naar U heen,
Wil Gij mijn daàn besturen, leid mijn schreên,
Naar dat Uw wille zij.

U hoor ik toe voor tijd en eeuwigheid.
U, tot Wien ik mijn biddend hart verhef!
Leer leven mij in 't zaligend besef,
Dat Gij mijn alles zijt!

A. L.